

Driemaandelijke rapportage AIVD oktober-december 2005

1. TERRORISME

1.1 Algemeen dreigingsbeeld

1.1.1. Nationaal

De arrestatie in oktober van zeven aan het Hofstadnetwerk te relateren personen die ervan worden verdacht aanslagen te hebben voorbereid op politici en het AIVD kantoor, geeft aan dat de dreiging in Nederland nog steeds primair uitgaat van lokale autonome netwerken. Hoewel er opnieuw aanwijzingen zijn dat leden van het netwerk, zoals Samir A , internationale contacten onderhielden, acht de AIVD het vooralsnog onwaarschijnlijk dat het netwerk ook daadwerkelijk internationaal werd aangestuurd.

De AIVD constateert dat de ideologie van de Takfir Wal Hijra zich in Nederland verder verspreidt. Waargenomen wordt dat er nog voortdurend wordt gesleuteld aan deze ideologie. In dit proces kunnen ideologische accentveranderingen optreden, waardoor lokale Takfir-netwerken, die zich vooral op de lokale jihad in Nederland concentreerden, zich in de toekomst mogelijk meer gaan richten op de internationale jihad en de uitreis naar jihadistische strijdgebieden buiten Europa.

De vermissing van drie jongens uit Den Haag, die de intentie hadden te trainen voor, dan wel te participeren in de gewelddadige jihad, is mogelijk een indicatie van het feit dat naast autonome radicalisering ook de klassieke rekrutering door *professionele* rekruteurs van buitenlandse komaf een zorgwekkend probleem blijft.

De openlijke veroordeling van imam Fawaz van de As-Soena moskee in Den Haag van de jihadgang wijst mogelijk op een toenemende weerstand vanuit salafistische moskeeën tegen rekrutering voor de jihad in Nederland.

1.1.2. Internationaal

De aanslagen in Jordanië en Indonesië tonen aan dat in een aantal regio's buiten Europa sprake is van een voortdurende hoge dreiging van islamistisch terrorisme. De aanslagen in Jordanië bevestigen dat de dreiging van een proliferatie van terrorisme in de directe omgeving van Irak reëel is. Dat ook westerse landen nog altijd een potentieel terroristisch doelwit zijn, illustreren de recente arrestaties in Australië.

Ook in Europa blijft sprake van een substantiële dreiging. Met de recente aanhoudingen in diverse landen – met name die in Bosnië, Denemarken, Groot-Brittannië – zijn naar alle waarschijnlijkheid concrete plannen voor aanslagen verstoord. Het profiel van de gearresteerde, zeer jeugdige radicale moslims in deze landen komt overeen met dat van de Brits-Pakistaanse aanslagplegers in Londen en bevestigt dat de dreiging in Europa vooral komt van lokaal opgegroeide jonge moslims die menen dat de eigen Europese samenleving als vijand van de ware islam bestreden dient te worden.

Hoewel het nog steeds om relatief bescheiden aantallen gaat, zet de trend van jihadgang vanuit Europa naar Irak zich door. Het oprollen van een netwerk in België dat zich richtte op het sturen van jihadisten naar Irak, maakt duidelijk dat in Europa onder lokaal geradicaliseerde moslims ook vrouwen bereid zijn om op jihad te gaan.

1.2. Onderzoeken en mobiliseren.

1.2.1. Nationale ontwikkelingen

Jihadgang en rekrutering

Vanuit bekende netwerken zijn het afgelopen jaar één of meer personen Nederland uitgereisd, waarbij de AIVD aanwijzingen had dat zij wensten deel te nemen aan de gewelddadige jihad.

Op basis van bovenstaande observaties lijkt deelname aan de gewelddadige jihad, ondanks de grote aandacht voor mogelijke aanslagen in Nederland, onverminderd in de belangstelling te staan van in Nederland verblijvende moslimextremisten. De blijvende belangstelling voor deelname aan de gewelddadige jihad blijkt ondermeer uit recente arrestaties in België en Frankrijk, waarbij personen werden gearresteerd die hiertoe wilden uitreizen of deze uitreis faciliteerden. Daarnaast lijkt ook de meer traditionele wijze van rekruteren door zogenaamde veteranen nog steeds een rol te spelen en vindt rekrutering dus niet alleen plaats door leeftijdgenoten, via bijvoorbeeld het internet.

Hofstadnetwerk

Op 14 oktober zijn 7 leden en medestanders van het Hofstadnetwerk gearresteerd. De arrestaties vonden ondermeer plaats in Den Haag, Amsterdam en Almere. De aanhoudingen waren het resultaat van politieonderzoek. De AIVD heeft in deze zaak ambtsberichten uitgebracht aan het Openbaar Ministerie.

De AIVD heeft aanwijzingen dat bovenstaande groep er bijna in was geslaagd aansluiting te vinden bij terroristisch netwerk met internationale vertakkingen.

Voor wat betreft ontwikkelingen binnen het Hofstadnetwerk worden twee nieuwe en gevaarlijke tendensen waargenomen. In de eerste plaats heeft de AIVD aanwijzingen dat vrouwen in het Hofstadnetwerk een meer voornamelijk rol gaan vervullen.

Ten slotte zijn in 2005 voor het eerst diverse moslima's aangehouden in verband met activiteiten van leden van het Hofstadnetwerk. In de tweede plaats wordt een toenemende bereidheid gesignaleerd bij een bepaalde groep personen binnen het Hofstadnetwerk om daadwerkelijk steun te verlenen aan de internationale jihad. De AIVD heeft indicaties dat een tweetal personen gerelateerd aan het netwerk, zou willen uitreizen ten behoeve van de internationale jihad. Het zou hierbij gaan om reizen naar Kasjmir of landen als Tsjetsjenië en Irak.

Samenwerking met de vreemdelingenketen

Om beter zicht te krijgen op de internationale reisbewegingen van (potentiële) terroristen werkt de AIVD samen met instanties in de vreemdelingenketen, onder meer met het ministerie van Buitenlandse Zaken. De Nederlandse ambassades en consulaten in het buitenland hebben doorgaans als eerste contact met de vreemdeling die naar Nederland wil reizen. Doel is de betrokken ambassademedewerkers te voorzien van informatie over de wijze waarop terroristische netwerken gebruik maken van migratiekanalen om zich internationaal te kunnen verplaatsen. In dit kader ontwikkelt de AIVD praktische aanwijzingen om de alertheid van

ambassademedewerkers op signalen van mogelijke betrokkenheid bij terrorisme te vergroten. In 2006 zal deze samenwerking verder verdiept.

De IND is eveneens een belangrijke partner in het gezamenlijk ontwikkelen van mogelijkheden om aan terrorisme te relateren personen in een zo vroeg mogelijk stadium in de asiel- en visum-procedure te onderkennen. De AIVD heeft de IND geattendeerd op indicatoren en indicaties die aanwijzingen kunnen geven voor mogelijke terroristische betrokkenheid van personen

1.2.2. Internationale ontwikkelingen

Al Qa'ida

Al Qa'ida is gedecentraliseerd en de slagkracht van core Al Qa'ida als terroristische organisatie is sinds 2001 sterk verminderd. Al Qa'ida is steeds meer geworden tot een merknaam voor allerlei transnationale en lokale groepen en netwerken die de ideologie van de wereldwijde gewelddadige jihad tegen de 'vijanden van de islam' (lees: het Westen, overheidsregimes in islamitische landen en in jihadistische ogen 'afvallige' moslims) aanhangen en in praktijk trachten te brengen. Toch kan niet worden uitgesloten dat individuele Al Qa'ida leden, of kleine aan Al Qa'ida gerelateerde cellen die zich wereldwijd hebben verspreid, nog altijd in staat zijn om ook in westerse landen, al dan niet met behulp van lokale netwerken, aanslagen te plegen.

Irak / buurlanden

In november vonden in Amman zelfmoordaanslagen plaats tegen drie hotels, waar veel westerlingen verblijven. De aanslagen bevestigen dat de verspreiding van terrorisme in de directe omgeving van Irak een realistische dreiging vormt. Alles duidt erop dat deze aanslagen het werk waren van het Zarqawi-netwerk, dat de aanslagen in een verklaring op het internet heeft opgeëist. De aanslagen waren niet alleen gericht tegen de Westerse aanwezigheid in Jordanië, maar ook tegen de Iraakse (shi'itische) regering, aldus de verklaring. De aanslagen passen in een reeds langer gehanteerde strategie van Zarqawi om de jihadistische strijd in Irak in omliggende landen voort te zetten.

Arabisch Schiereiland

Het vierde kwartaal van 2005 is op het Arabisch Schiereiland relatief rustig verlopen. In Saoedi-Arabië gaat de jacht op Al Qa'ida onverminderd door waarbij aan Al Qa'ida-zijde doden vielen.

Indonesië

Op 1 oktober pleegden drie zelfmoordterroristen op Bali een gecoördineerde aanslag op drie door westerlingen gefrequenteerde uitgaansgelegenheden. Deze aanslag wordt, ook door de AIVD, toegeschreven aan Jemaah Islamiyah (JI) dat tevens verantwoordelijk was voor drie eerdere gecoördineerde aanslagen in Indonesië. De slagkracht van JI nam voor de korte termijn

enigszins af toen het JI-kopstuk Azahari bin Husin om het leven kwam bij een belegering van diens schuiladres in Batu op Java. De algemeen geldende dreiging die uitgaat van de terroristische organisatie JI en aanverwante onderdelen blijft echter onverminderd hoog.

Noordelijke Kaukasus

In oktober vonden in de aan Tsjetsjenië grenzende deelrepubliek Kabardino-Balkarië aanvallen plaats door islamisten.

Aanhoudingen in Marokko

Op 11 en 12 november is in Marokko een groot aantal personen aangehouden, waarvan een zeventiental personen nog vast zit. De aanhoudingen vonden plaats in het kader van een landelijke actie tegen een terroristisch netwerk. Het netwerk, volgens media en collegadiensten gelieerd aan GICM, GSPC (Algerije) en het Al Qa'ida geïnspireerde netwerk, had een tweetal doelen: ondersteuning van de strijd in Irak en het plegen van terroristische aanslagen in de Maghreb regio (met name Marokko).

2. Radicaliseringsprocessen

2.1 Algemeen dreigingsbeeld

De ontwikkelingen op het gebied van de islamitische religieuze radicalisering past in het beeld dat geldt voor het gehele jaar 2005. Dit beeld is in belangrijke mate ontstaan met de moord op Theo van Gogh, eind 2004, wat tot een toegenomen polarisatie heeft geleid tussen (delen van) verschillende bevolkingsgroepen in Nederland. In het oog springende zaken waren het verdere verloop van de uitzettingsprocedure tegen de drie imams van de Al Fourkaan moskee in Eindhoven (naar aanleiding van ambtsberichten van de AIVD) en de langdurige onrust in Frankrijk (waarbij de angst bestond voor een mogelijke religieus geïnspireerde component en 'overwaaieffecten' naar Nederland). Daarnaast kwam de As Soenah moskee te Den Haag diverse keren overdadig in de aandacht van de media en de overheid te staan. Zo waren langere tijd jongemannen die de moskee bezochten 'zoek' en werd gevreesd voor een mogelijke Jihad-gang. Ook kwam de imam veelvuldig in de media als gevolg van aanvaringen met onder andere mevrouw Hirshi Ali.

2.2. Onderzoeken en mobiliseren

Rellen in Frankrijk

Met nadruk moet worden vermeld dat de situatie in de Franse banlieues niet één op één is te vergelijken met die in de Nederlandse grote steden. Desondanks zijn er in Nederland wel degelijk gevoelens van onvrede die te vergelijken zijn met hetgeen in Frankrijk speelt. Ook in Nederland wordt door veel islamitische jongeren een tweedeling ervaren tussen de autochtone Nederlandse samenleving en de moslims / allochtonen. Het gevoel gediscrimineerd en achtergesteld te worden is er de afgelopen periode niet minder op geworden. Verschillende maatregelen en uitspraken van de Nederlandse overheid, zoals het overwegen van sturen van troepen naar Afghanistan of het onderzoeken van de mogelijkheid van een burka-verbod, dragen bij aan het gevoel dat de Nederlandse overheid zich stelselmatig tegen moslims keert. Het ontbreekt met name Marokkaanse jongeren van de tweede en derde generatie aan een uitlaatklep voor dergelijke gevoelens van onvrede. Zij voelen zich niet politiek of anderszins vertegenwoordigd. Hun onvrede komt slechts incidenteel openlijk tot uiting. Voorbeelden hiervan zijn de onlusten op het Mercatorplein in Amsterdam in de zomer van 2003 of de verontwaardiging over de aangereden tasjesdief in Amsterdam-Oost in januari 2005. Hoewel het tot dusver in Nederland rustig is gebleven valt het niet uit te sluiten dat ook hier te lande in de nabije toekomst individuen geïnspireerd zouden kunnen worden om op een zelfde manier als de Franse rellen uitlating te geven aan dergelijke emoties.

Molukse gemeenschap

Binnen en buiten de kringen van aanhangers van de zogenaamde Republiek Maluku Selatam (RMS) zijn in de afgelopen periode, in het kader van een heroriëntering van een deel van die Molukse gemeenschap op de betekenis en het doel van de beweging, initiatieven genomen om een dialoog te starten met de Indonesische autoriteiten. Tijdens een voorlichtingsbijeenkomst van de RMS op 17 december in Almelo werd kennis gegeven van een bezoek aan Indonesië waar een groep politieke gevangenen werd bezocht en werd gesproken met Front Kedaulatan Maluku (FKM) kopstuk . Ook onderhoudt de RMS-regering in ballingschap contacten met de Indonesische ambassade in Den Haag.

Het nieuwe actievere beleid van de RMS-regering is ingezet als reactie op het ongenoegen in eigen kring over haar passieve houding ten aanzien van de burgeroorlog op de Molukken in de periode 1999-2000. Mede door de passieve houding van de RMS-regering in ballingschap is de laatste paar jaar de activistische organisatie FKM die vanuit de Molukken zelf ijvert voor onafhankelijkheid meer op de voorgrond komen te staan. De FKM wordt door de Indonesische regering beschouwd als een separatistische organisatie en verwijt het FKM de aanstichter te zijn van de onlusten op de Molukken.

De mogelijke reden dat de Indonesische overheid heeft ingestemd met een bezoek van de RMS-regering in ballingschap aan Indonesië en in het bijzonder aan de gedetineerde FKM-voorman zou kunnen zijn dat een dialoog en het toestaan van bovengrondse activiteiten van de RMS een grotere kans biedt op controle. De ontwikkeling doet denken aan de kwestie Atjeh waarin dit jaar een oplossing is bereikt: geen onafhankelijkheid, maar beperkte autonomie, ontwapening van de beweging Gerakan Aceh Merdeka (GAM) en de omvorming hiervan tot een officiële partij.

Afghaanse gemeenschap

In oktober werden twee Afghaanse ex-generaals door de Haagse rechtbank veroordeeld tot lange gevangenisstraffen wegens het plegen van oorlogsmisdaden in hun geboorteland. De beide generaals hebben jaren geleden in Nederland asiel aangevraagd, nadat zij vanaf de jaren zeventig tot de jaren negentig actief waren geweest voor de Afghaanse militaire inlichtingendienst die tegenstanders van het toenmalige communistische regime op pleegde te vervolgen en te martelen. Het was voor het eerst dat een Nederlandse rechter zich over een dergelijke zaak uitsprak. Het bewijs was moeilijk rond te krijgen omdat het OM zich alleen kon baseren op getuigenverklaringen over gebeurtenissen van tientallen jaren geleden, desondanks is het OM daarin geslaagd.

In Nederland verblijven op dit moment ongeveer 750 asielzoekers die van oorlogsmisdaden worden verdacht, een groot aantal hiervan hebben de Afghaanse origine. Deze zogenaamde 1F-vluchtelingen komen, vanwege hun betrokkenheid bij misdaden tegen de menselijkheid, geen asielstatus noch enige andere verblijfstitel toe, maar ze mogen volgens de Nederlandse wet niet worden teruggestuurd omdat hun leven gevaar loopt in het land van herkomst. Binnen de Afghaanse gemeenschap heeft deze veroordeling geen merkbare onrust teweeg gebracht.

De Afghaanse bevolkingsgroep in Nederland is daarnaast voorwerp van onderzoek vanwege de

mogelijke uitzending van Nederlandse militairen naar dat land en de mogelijke reacties die dit onder deze bevolkingsgroep teweeg kan brengen. De Afghaanse gemeenschap in Nederland is relatief succesvol in haar pogingen in de Nederlandse samenleving te integreren. Er hebben zich binnen deze gemeenschap geen spanningen voorgedaan tengevolge van ontwikkelingen in Afghanistan. Eveneens is er geen aanleiding te veronderstellen dat het Nederlandse militaire optreden in Afghanistan binnen deze gemeenschap tot onvrede heeft geleid. Binnen de Afghaanse gemeenschap wordt de perceptie dat Nederland deel uitmaakt van een anti-islamitisch verbond niet gedeeld. De reden hiervoor ligt primair in het feit dat een groot deel van deze gemeenschap in Nederland behoorde tot de seculiere dan wel communistische elite van Afghanistan. Men handelt niet op basis van religieuze sentimenten. De weinige ex-Mujaheddien die in Nederland aanwezig zijn, profileren zich niet tot nauwelijks en lijken geen rol te spelen in radicaliseringprocessen.

Turkse gemeenschap

In de afgelopen periode zijn door de Duitse autoriteiten acties ondernomen tegen verschillende in Duitsland gevestigde Koerdische instellingen. Het gaat dan onder andere om een pro-Koerdische krant, een pro-Koerdisch persbureau en een internetprovider, en daarnaast nog verschillende andere instellingen. In september zijn er invallen gepleegd bij deze instellingen nadat ze door de Duitse autoriteiten waren bestempeld als verlengstukken van de in Duitsland verboden PKK. Inmiddels hebben de instellingen bezwaar aangetekend tegen deze acties bij de Duitse rechters, die vrijwel allemaal hebben geoordeeld dat het verbod op de instellingen onrechtmatig is of opgeschort dient te worden.

Salafitische invloeden in Nederland

Iraanse gemeenschap

Uit een recent afgeronde inventarisatie van de Iraanse gemeenschap in Nederland is naar voren gekomen dat deze op dit moment uit ongeveer 28.000 personen bestaat. In verhouding tot andere migrantengroepen zijn zij goed geïntegreerd, beheersen de Nederlandse taal goed en kennen zij een hogere arbeidsparticipatie. In hun sociale leven verkiezen Iraniërs contacten met autochtonen boven die met allochtonen. De Iraniërs hier te lande laten een sterke verdeling zien qua etniciteit, religie en politieke voorkeur. De AIVD heeft vooralsnog geen spanningen geconstateerd tussen de verschillende 'segmenten' van de Iraanse gemeenschap.

De meeste Iraniërs in Nederland zijn niet tot licht belijdend moslim. Dit gecombineerd met de hoge mate van integratie, zwakke segregatie en onderlinge verdeeldheid, maakt dat de gemeenschap weinig vatbaar is voor religieuze radicalisering. De AIVD heeft tot nog toe ook geen religieuze radicalisering onder Iraniërs in Nederland waargenomen. De verwachting is dat de ontwikkelingen in Iran hier nauwelijks verandering in zullen brengen. De ontwikkelingen rondom Iran kunnen op termijn wel leiden tot politieke radicalisering, in die zin dat de verschillende oppositiegroeperingen in ons land zich kunnen gaan roeren wanneer het bewind in Teheran verder onder druk komt te staan. Hoe ver deze politieke radicalisering zal gaan, is op dit moment moeilijk in te schatten. Vast staat in elk geval dat noch de MKO, noch één van de andere oppositiegroeperingen ooit geweld heeft gebruikt op Nederlands grondgebied.

Reacties Shi'itische gemeenschap op oproep Al Zarqawi

3. Links en Rechts Extremisme

3.1 Algemeen dreigingsbeeld links extremisme

In het algemeen kan worden gesteld dat het linkse activisme in de laatste maanden van 2005 meer op de voorgrond is getreden.

3.2 Onderzoeken en mobiliseren op gebied van links extremisme

Revolutionaire Anti Militaristische Actie (RAMA)

Het kabinetsvoornemen om meer troepen te zenden naar Afghanistan was begin oktober 2005 voor de RAMA, mogelijk een gelegenheidsnaam voor eenmalig gebruik, de aanleiding om in actie te komen. Op de Majoor Mulderkazerne in Stroe werden bij 563 voertuigen de banden lek gestoken. De materiële schade, van dit tweede grote incident in 2005, was aanzienlijk. In de toekomst zijn soortgelijke acties niet uit te sluiten. Daarnaast zal ook het Landelijk Platform tegen de Nieuwe Oorlog zich weer kunnen roeren met grote demonstraties.

Brand Schiphol

De brand in het vluchtelingendetentiecentrum op Schiphol heeft geleid tot scherpe protesten tegen het beleid van Minister Verdonk. Overal in het land werden spandoeken aangetroffen met deels kwetsende deels als gepercipieerde uitingen. De acties werden overigens al spoedig meer gericht op de lokale autoriteiten, die overgingen tot verwijdering van de leuzen, dan op het beleid van de minister zelf. Een rechterlijke uitspraak over het gedogen van de meeste kreten zorgde voor rust binnen activistenkringen.

Strijdbaar Ecologisch Anarchistisch Levend Schild (SEALS)

De Nederlandse antiglobaliseringsbeweging, voor zover nog aanwezig en actief, kent een nieuwe groepering: Strijdbaar Ecologisch Anarchistisch Levend Schild (SEALS). Dit betreft een initiatief van een voormalig dierenrechtenactivist, die hiermee Nederland een eigen afdeling van de zogenaamde "Witte Overalls" wil geven. Kenmerkend voor de Witte Overalls is een lijdzaam doch massaal verzet tegen de ordebezoekers, waarbij getracht wordt om in groten getale het cordon te doorbreken. SEALS lijkt voorlopig nog geen succes te worden. In de nasleep van de ontruiming van het bos in Schinveld-Onderbanken voerde zij overigens een ludieke actie tegen Burgemeester Zuidgeest uit.

GroenFront

De milieuorganisatie GroenFront heeft gedaan wat zij reeds lang had beloofd: het te kappen bos in Schinveld-Onderbanken bezetten. Bij de ontruiming heeft het GroenFront zich beperkt tot passief verzet, hetgeen ook was verwacht.

Dierenrechtenactivisme

Het strijden voor de rechten van het dier is binnen zowel linkse als rechtse kringen geen onbekend verschijnsel, hoewel dierenrechtenactivisme voor velen vooral een linkse connotatie heeft. Zo stond Hitler bijvoorbeeld bekend als groot dierenliefhebber en binnen rechtsextremistische kringen wordt deze dierenliefde vaak aangehaald om de achterban op te roepen te strijden voor de rechten van het dier. Ook andere zogenaamde "linkse" thema's zijn niet onbekend binnen rechtse kringen. Zo strijden rechtsextremisten ook tegen globalisering (antikapitalisme, anti-Amerika, anti-Joodse lobby), tegen de Europese grondwet en tegen kernenergie. Rechtsextremisten gaan voor deze thema's echter minder vaak de straat op dan linkse activisten. Recent wilde een prominent lid van de NA meelopen in een door linkse activisten georganiseerde demonstratie voor de rechten van het dier. Zij werd door de organisatoren echter geweigerd.

Het meest opmerkelijk was hier de terugkeer van brandaanslagen. Er waren twee branden bij vestigingen van McDonalds (Leeuwarden en Meppel), waarvan in ieder geval de laatste werd getooid met de leuzen "McMurder" en "ALF".

Respect voor Dieren, de Nederlandse tak van het Britse radicale Stop Huntingdon Animal Cruelty (SHAC), voerde het aantal acties tegen geneesmiddelenfabrikanten en toeleveranciers van Huntingdon Life Sciences sterk op. Daartoe werd door Respect voor Dieren ook deelgenomen aan een internationale tour van SHAC door Europa, waar verschillende landen te maken kregen met blokkade- en andere acties.

In eigen land was wederom sprake van zogenaamde "home visits" waarbij ook schade werd toegebracht aan auto's van directieleden.

Overigens maakte SHAC op 21 december 2005 bekend dat op die dag de 100ste onderneming haar zakelijke contacten met Huntingdon had verbroken.

3.3 Algemeen dreigingsbeeld rechts extremisme

Binnen rechtsextremistische kringen in Nederland is deze periode rustig verlopen. De meeste aandacht van vooral de grotere rechtsextremistische partijen ging en gaat uit naar de gemeenteraadsverkiezingen in 2006. De neonazistische Blood&Honour beweging in Nederland lijkt zich wat duidelijker op lokaal niveau in zogenaamde secties te organiseren, maar deze secties hebben zich tot nu toe niet als zodanig in de openbaarheid gemanifesteerd. Veel aandacht ging deze periode uit naar de zogenaamde "Lonsdale-jongeren".

De AIVD-nota over de zogenaamde 'Lonsdale-jongeren', uitgebracht in mei 2005, maakte in het veld van racisme-onderzoekers en belangengroepen enige discussie los. Volgens hen zouden

de conclusies zoals verwoord in de AIVD-nota de bestaande problemen met 'Lonsdale-jongeren' op lokaal niveau bagatelliseren.

Doel van het vervolgonderzoek naar 'Lonsdale-jongeren' was vast te stellen in hoeverre de eerdere bevindingen en conclusies door direct betrokkenen worden gedeeld en in hoeverre er ontwikkelingen binnen de diverse 'Lonsdale-groepen' zijn die een bedreiging voor de democratische rechtsorde vormen. Het vervolgonderzoek bevestigt op hoofdlijnen de conclusies uit het eerste onderzoek. Belangrijkste conclusie is dat 'Lonsdale-jongeren' in toenemende mate voor openbare orde-problemen zorgen en daarmee in potentie een bedreiging van de democratische rechtsorde in zich bergt. Aanhoudende, massale gewelddadige botsingen met allochtone jongeren kunnen op termijn de cohesie in de Nederlandse samenleving aantasten en interetnische verhoudingen verder op scherp stellen. De individuele contacten tussen 'Lonsdale-jongeren' en rechts-extremistische individuen enerzijds en de mogelijke politisering van deze jongeren anderzijds, vormen reden tot zorg.

3.4. Onderzoeken en mobiliseren op het gebied van rechts extremisme

Nederlandse Volksunie (NVU)

De demonstratie van de NVU op 22 oktober in Den Haag is rustig verlopen. Aan de demonstratie namen ongeveer 100 personen deel. Bijzonder opmerkelijk was dat de Antifascistische Actie afwezig was, dit in tegenstelling tot voorgaande demonstraties van de NVU.

Tijdens een herdenking van rechtsextremisten in het Duitse Halbe kwam het tot een gewelddadig treffen tussen antifascisten en de Duitse politie. Constant Kusters was bij de herdenking aanwezig, vergezeld door een tv-ploeg van de VPRO die een documentaire over extreemrechts in Nederland aan het maken is.

Halbe herdenkingen

In het Duitse Halbe bevindt zich de grootste begraafplaats voor Duitse soldaten (waaronder leden van de SS) die tijdens WOII zijn omgekomen. Jaarlijks komen Duitse maar ook Nederlandse neonazi's samen op deze begraafplaats om de –in hun ogen- gevallen helden te

eren. Op 16 november 2005 waren ongeveer 700 neonazi's bij de herdenking in Halbe aanwezig.

Heldenverering maakt een belangrijk onderdeel uit van het gedachtegoed en gedragsrepertoire Nederlandse neonazi's. Zij nemen dan ook regelmatig deel aan herdenkingen van gevallen Kameraden in zowel Nederland als in het buitenland. Deze herdenkingen kunnen als samenbindende activiteit worden gezien en verlopen van rechtse zijde zonder openbare orde verstoringen.

Voorpost

Op zaterdag 15 oktober hebben leden van de burgerlijk rechtse nationalistische groepering Voorpost actie gevoerd bij een filiaal van Mc Donalds in Zoetermeer tegen het misbruik van dieren door deze fastfoodketen. Omdat er geen vergunning voor de demonstratie was aangevraagd, zijn de Voorposters door de politie gesommeerd te vertrekken. Voorpost maakt zijn ideeën doorgaans kenbaar door het plakken van stickers en posters in de openbare ruimte en door ludieke acties als het letterlijk schoonvegen van straten en het organiseren van kleine manifestaties zoals bij Mc Donalds. Deze periode bleef het verder rustig rond Voorpost.

Nationale Alliantie

De Nationale Alliantie is een burgerlijk rechtse nationalistische partij. Achter het schijnbaar gematigde uiterlijk van de partij gaan echter een aantal radicale, ultranationalistische, racistische en nazistische kaderleden en sympathisanten schuil, die de partij in potentie een anti-democratische koers kunnen laten varen. Een aantal van deze kaderleden en sympathisanten schrikt er bovendien niet voor terug om politieke doelen uiteindelijk met ondemocratische, gewelddadige middelen, te bewerkstelligen.

4. Inmenging vreemde mogendheden

Versterking relatienetwerk op het terrein van Contra-inmenging (CI)

Het afgelopen jaar is er op het gebied van contra-inmenging geïnvesteerd in het relatienetwerk. Bij CI-relevante organisaties, binnen zowel overheid als bedrijfsleven, tracht de AIVD middels voorlichtingsessies en gesprekken het bewustzijn ten aanzien van de risico's verbonden aan spionage te vergroten en zo het weerstandsvermogen tegen buitenlandse inlichtingenactiviteiten te versterken.

Internationale organisaties

Op 14 oktober heeft de Openbare Aanklager van het Internationaal Strafhof tijdens een persconferentie de eerste arrestatiebevelen publiek gemaakt inzake de strafzaak tegen het Lord Resistance Army (LRA) in Oeganda. De aangeklaagden zijn alle bevelhebbers van het LRA, dat zich naar eigen zeggen inzet voor de vrijheid van het Acholi volk in Noord-Oeganda. De genoemde personen worden aangeklaagd voor oorlogsmisdaden en misdaden tegen de menselijkheid begaan in Noord-Oeganda. Na arrestatie van de gezochte personen (of enkelen daarvan) kan de eerste strafzaak voor deze internationale rechtbank beginnen.

5. Proliferatie van massavernietigingswapens en hun overbrengingsmiddelen

5.1 Nationaal

Nederlandse bedrijven en instellingen leveren niet onder exportcontrole staande goederen en kennis aan afnemers die betrokken zijn bij Iraanse programma's voor massavernietigingswapens. Gezien de internationale verwickelingen rond Iraanse activiteiten op dit gebied, neemt de kans toe dat dergelijke leveringen in de politiek vragen oproepen, misschien nog niet nu maar pas achteraf.

Om deze reden heeft de AIVD dit fenomeen opgevoerd tijdens interdepartementaal overleg op uitvoerend niveau. Besloten is dat de betreffende departementen gezamenlijk zullen onderzoeken wat kan worden ondernomen om deze tendens tegen te gaan.

5.2 Internationaal

6. Overige onderzoeken betreffende de inlichtingentaak buitenland

In het kader van de inlichtingentaak buitenland verricht de AIVD onderzoek naar internationaal terrorisme, en naar de proliferatie van massavernietigingswapens en hun overbrengingsmiddelen. Deze twee aandachtsgebieden zijn beschreven in hoofdstuk 1 en hoofdstuk 5. Daarnaast verricht de AIVD in het kader van de inlichtingentaak buitenland onderzoek naar spanningen en geschillen in en tussen andere landen gericht op het tijdig onderkennen van bronnen van spanning.

Irak

Met het niet wegstemmen van de ontwerpconstitutie in een landelijk gehouden referendum in oktober, werd wederom een mijlpaal in het politieke proces van Irak bereikt. De goede opkomst van de soennitische bevolking tijdens het referendum bleek een voorbode voor grootschalige deelname aan de parlementaire verkiezingen in december. Voor de shi'itische en Koerdische bevolking betekent de grondwet een mijlpaal in het post-Saddam tijdperk op het terrein van islamisering en staatsinrichting (federatieve vorm). De verkiezingen van december lijken vooralsnog de huidige machtsverhoudingen te bestendigen, met het verschil dat soennitische partijen bij de coalitievorming betrokken zijn. Grote verliezers lijken onafhankelijke politici als Achmed Chalabi en Iyad Allawi, hoewel hun rol nog niet is uitgespeeld. Het is zeer wel mogelijk dat de bereidheid van vele soennitische Irakezen om onderdeel te vormen van het politieke proces het reservoir aan strijders voor het soennitische verzet zal beperken, hoewel dit de jihadistische opstandelingen van het Zarqawi-netwerk niet zal afschrikken.

Iran

Na zijn verkiezing en installatie heeft de nieuwe president Ahmadinejad een kabinet samengesteld van conservatieve figuren

7. Beveiligingsbevordering, bewaking & beveiliging en veiligheidsonderzoeken

7.1 Personen, objecten en diensten (stelsel Bewaken en Beveiligen)

Het wetsvoorstel tot wijziging van de WIV 2002 in verband met de invoering van het stelsel Bewaking en Beveiliging is op 22 november 2005 met algemene stemmen aangenomen door de Tweede Kamer. Het voorbereidend onderzoek door de Eerste-Kamercommissies voor Binnenlandse Zaken en Hoge Colleges van Staat en voor Justitie vindt plaats op 24 januari 2006. De behandeling vindt gezamenlijk plaats met het wetsvoorstel tot wijziging van de Politiewet 1993 in verband met de invoering van het nieuwe stelsel.

In het vierde kwartaal van 2005 heeft de AIVD in het kader van het stelsel bewaken en beveiligen 73 dreigingsmeldingen en dreigingsinschattingen geleverd aan de Coördinator Bewaken en Beveiligen (CBB). Deze meldingen en inschattingen hadden onder meer betrekking op de toegenomen dreiging die uitging vanuit het Hofstadnetwerk ten aanzien van diverse politici en de AIVD-gebouwen. Ook de strafzaken met betrekking tot de verschillende vermeende Hofstadleden hebben extra dreigingsinschattingen gegenereerd.

Verder zijn er in het laatste kwartaal van 2005 inschattingen gemaakt met betrekking tot de Iraakse verkiezingen in Nederland (het Out of Country Voting proces), die 13, 14 en 15 december hebben plaatsgevonden. In Nederland wonen tienduizenden Iraakezen die in Nederland hun stem kunnen uitbrengen voor de Iraakse parlementsverkiezingen.

7.2 Beveiliging bijzondere informatie

Conform het advies van de interdepartementale Werkgroep Bijzondere Informatiebeveiliging (WBI) heeft het hoofd van de AIVD, namens de minister van Binnenlandse Zaken verschillende producten goedgekeurd voor het gebruik met gerubriceerde informatie. Het gaat hierbij om IP-vercijferaars voor het versturen van informatie die Dep. Vertrouwelijk of Stg. Confidentieel is gerubriceerd.

7.3 Vitale sectoren

De AIVD is sinds 2002 betrokken bij de interdepartementale aanpak Bescherming Vitale Infrastructuur. Het rapport 'Bescherming Vitale Infrastructuur', waarin de resultaten van de eerste analyses van de kwetsbaarheid van de vitale infrastructuur in Nederland zijn beschreven, is in september 2005 afgerond. De Tweede Kamer heeft inmiddels ingestemd met de analyse en aanbevolen maatregelen.

7.4 Veiligheidsonderzoeken

De doorlooptijden van met name de A-veiligheidsonderzoeken zijn in het vierde kwartaal gestegen. De doorlooptijden van de gewone A-veiligheidsonderzoeken, de A-veiligheidsonderzoeken politie en de A-onderzoeken naar het eigen personeel overschrijden de wettelijke termijn van acht weken (respectievelijk 16, 15 en 9 weken).

De redenen liggen onder meer in de toename van het aantal gewone A-veiligheidsonderzoeken in het eerste half jaar en van de A-veiligheidsonderzoeken van de eigen dienst, overschrijding van het aantal afgesproken onderzoeksaanvragen door het KLPD, stijging van het aantal aanvragen voor veiligheidsonderzoeken voor artikel 60-functionarissen en extra onderzoeken in het kader van het afgeven van clearances voor ambtenaren die vergaderingen bijwonen van de Europese Unie. Tevens wordt de inzet van de AIVD-onderzoekers beperkt door hun inzet bij het opleiden van nieuwe onderzoekers binnen de AIVD en politieregio's.

Van de B- en C- veiligheidsonderzoeken werden meer onderzoeken binnen de acht weken termijn uitgevoerd dan in het derde kwartaal, respectievelijk 88% en 92%. (was in het derde kwartaal respectievelijk 87% en 80%).

7.5 Overige beveiligingsbevorderende activiteiten

7.6 Meldpunt Integriteitsaantastingen (Mepia)

Mepia is een bij de AIVD ondergebrachte voorziening waar iedereen (vermoedens) van aantastingen van de ambtelijke en bestuurlijke integriteit kan melden en waarbij de geheimhouding van de identiteit van de bron gewaarborgd wordt.

In 2004 heeft de AIVD zijn taken op het gebied van integriteitsbevordering binnen het openbaar bestuur afgebouwd. Deze activiteiten zijn voor een groot deel ondergebracht bij het inmiddels opgerichte Bureau Integriteitsbevordering voor de Openbare Sector (BIOS), van het directoraat-generaal Management Openbare Sector omdat deze daar beter passen dan bij de AIVD.

De Universiteit Utrecht heeft een onderzoek uitgevoerd naar wat thans de meest geschikte plaats is binnen de openbare sector voor de positionering van een meldpunt integriteitsaantastingen. Dit sluit aan bij de aanbeveling van de Commissie Bestuurlijke Evaluatie AIVD om te bezien of onderdelen van taken, waaronder integriteitsonderzoek, door andere organisaties dan de AIVD kunnen worden uitgevoerd.

Het rapport over de positionering van het meldpunt is in december 2005 afgerond. Op basis van het rapport wordt begin 2006 een beleidsadvies opgesteld over de meest geschikte plaats en inrichting van een meldpunt integriteitsaantastingen.

7.7

8. Overige aangelegenheden / (internationale) samenwerking

Samenwerking met de veiligheidsdiensten Nederlandse Antillen en Aruba .

In oktober hebben bij de AIVD bijeenkomsten plaatsgevonden met diensthoofden resp. analisten van de Veiligheidsdienst van de Nederlandse Antillen (VNA) en de Veiligheidsdienst van Aruba (VDA). In het algemeen is tijdens het overleg gesproken over de samenwerking tussen de diensten waarbij ook de ontwikkelingen binnen de afzonderlijke diensten/landen werden uitgewisseld.

Liaisonposten

Er zullen tijdelijke liaisons worden geplaatst in Italië (gedurende de Olympische Winterspelen in Turijn) en in Duitsland (tijdens de WK Voetbal 2006 in Berlijn). Hierover heeft afstemming plaatsgevonden met het ministerie van Buitenlandse Zaken. Daarnaast heeft de AIVD eind november 2005 het ministerie van Buitenlandse Zaken gevraagd om medewerking te verlenen aan het medio 2006 plaatsen van een AIVD liaison in Ankara/Turkije.

9. Ontwikkelprogramma AIVD

9.1.

9.2.

